

Zuidwestelijke Delta

Vitaal Platteland

Zuidwestelijke Delta

KEYNOTE

Prof. Dr. Jacqueline Cramer

Samen werken aan circulaire gebiedsontwikkeling

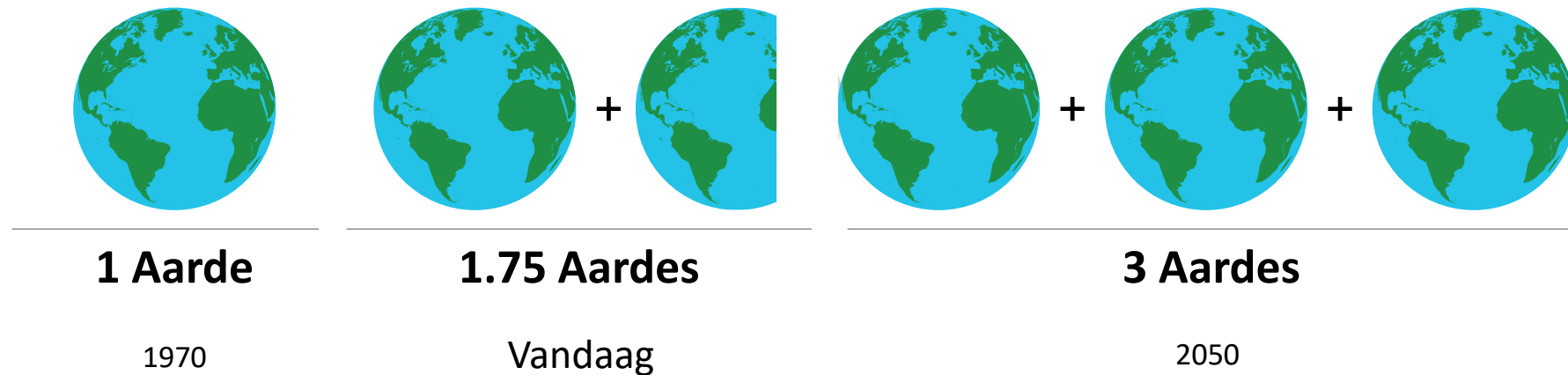

PROF. DR. JACQUELINE CRAMER

Universiteit Utrecht, Voorzitter RvT van Holland Circular Hotspot,
Voorzitter Betonakkoord en Bouwakkoord Staal

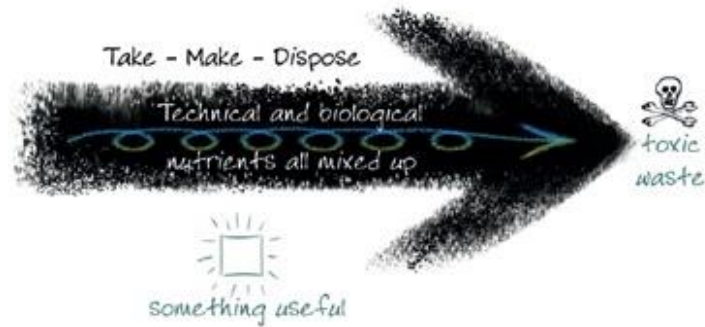

Urgentie van circulaire gebiedsontwikkeling: We gebruiken meer grondstoffen dan de aarde kan leveren.

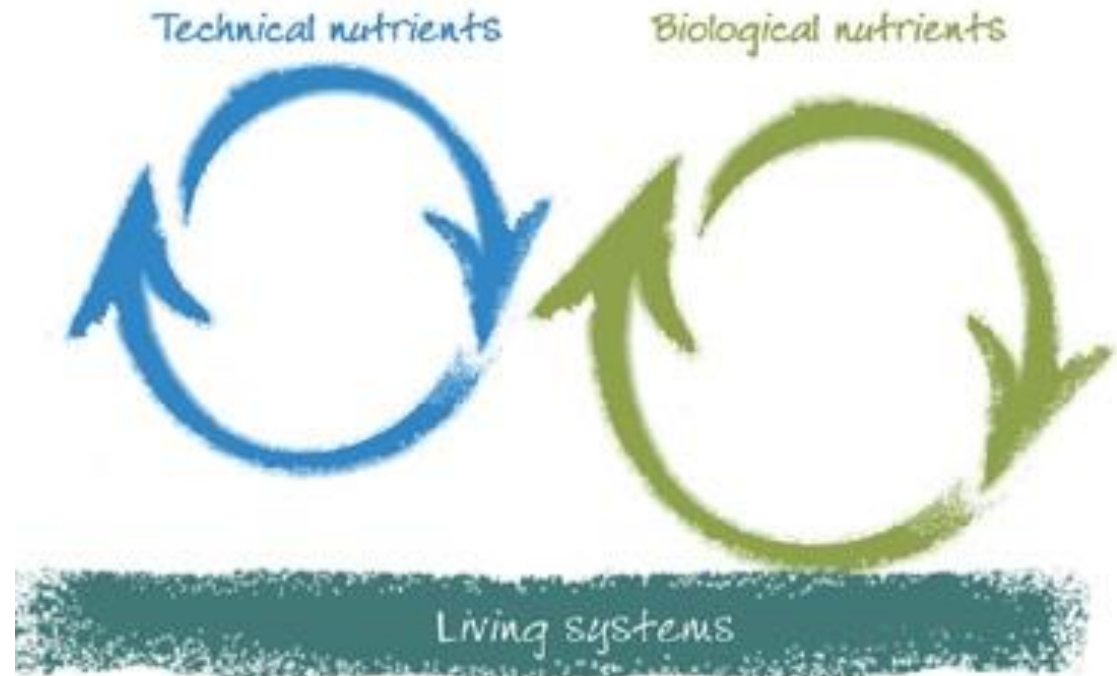

Transitie naar een circulaire economie

We gaan van een lineaire economie...

... Naar een circulaire economie

after W. McDonough and M. Braungart

Het gaat om systeeminnovaties op diverse schaal-niveaus (regio, stad of (deel van een) wijk) waarin alle partijen in dat systeem moeten meeveranderen.

Kenmerken van het transitieproces

Transitieproces verloopt stapsgewijs en is een cyclisch verbeterproces.

Stip op de horizon is richtsnoer; de weg ernaar toe is onzeker.
Elke succesvolle stap is weer een nieuw bouwblok op die weg.

Transitiedynamiek verschilt per beleidsthema en sector. Sectorkenmerken verschillen qua inhoud, cultuur en veranderingsbereidheid.

Het veranderingsproces levert fricties op met bestaande systemen. Het gaat om opbouwen, ombouwen, afbouwen en uitfaseren.

What's in it for me? Hoe verbind je belangen rond gezamenlijk doel?

Vernieuwers zijn de trekkers maar het peloton ('divers') is de basis voor opschaling. Deze combineren is een balanceer act.

De kracht van netwerksturing

**Tien bouwstenen voor een
slimme, groene en gezonde
Metropool Amsterdam**

Digitale versie te downloaden via

[https://amsterdameconomicboard.com/
initiatief/circulaire-grondstoffen-hub](https://amsterdameconomicboard.com/initiatief/circulaire-grondstoffen-hub)

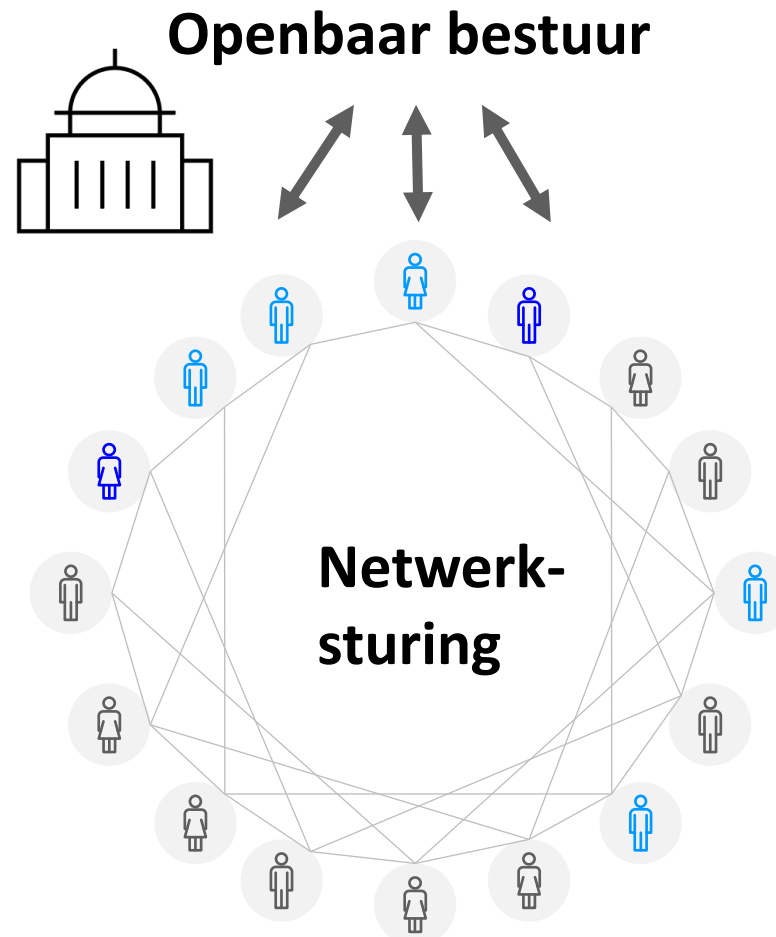
Uitgebreide Engelse versie:

**Jacqueline Cramer, How Network Governance
Powers the Circular Economy; Ten Guiding
Principles for Building a Circular Economy,
Based on Dutch Experiences, 2020.**

Jacqueline Cramer, 2021

Transitiemanagement in de praktijk

Beleidsdoelen

Instrumenten:

- financieel-economisch
- juridisch
- sociaal/gedragmatig

Coalitie van welwillende partijen starten/bouwen een initiatief rond een gezamenlijk gedeelde urgentie en schalen daarna op met een toenemend aantal partijen.

Relatie tussen openbaar bestuur en netwerksturing

Voorbeeld 1. Grondstoffenbank Kleefse Waard

Voorbeeld 2: Werkspoor kwartier

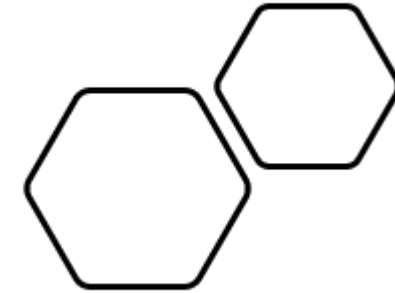
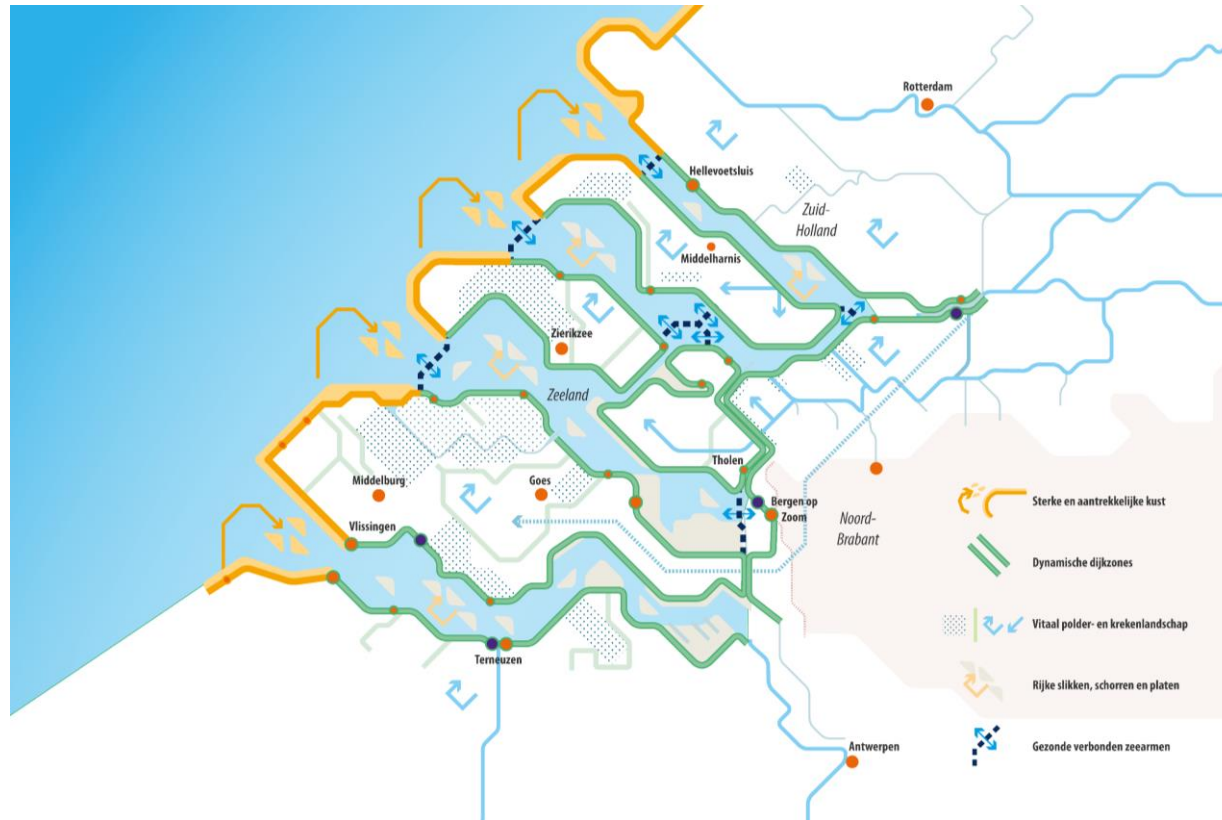
**WERKSPoor
KWARTIER**

Voorbeeld 3: Buiksloterham, een circulaire stadswijk

Zuidwestelijke Delta

Hoe groter het gebied
des te belangrijker is
de aansturing

Ambitie is om functies te combineren: weerbaar landschap gebaseerd op een volhoudbare landbouw en duurzaam waterbeheer

**Organisatorische
overeenkomsten:
circulaire
gebiedsontwikkeling
met netwerken van
welwillende partijen**

Samenwerking tussen partijen op gebiedsniveau

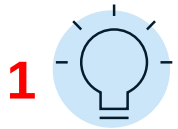
- Integrale verbindingen leggen
- Mensen voorop stellen
- Zo lokaal mogelijk te werk gaan
- Eigenaarschap borgen
- Nieuwe businessmodellen creëren

Voorwaarden om te komen tot maatschappelijke en economische meerwaarde

- Orchestratie van het geheel en de delen
 - Uit eigen koker stappen en integraal denken
 - Alle sleutelpartijen meekrijgen bij start van het proces
 - Laat vernieuwers de leiding nemen
 - Langdurige betrokkenheid creëren
 - Samen leren en kennis uitwisselen
-

Lessen uit de praktijk (1)

DE TRANSITIE AANWAKKEREN

Elk transitie
initiatief begint
met een
gedeeld
gevoel van
urgentie.

De uitvoering van elk
initiatief verloopt in vier
opereenvolgende fasen:
voorbereiden, bouwen,
opschalen,
mainstreamen

De uit te voeren
taken per initiatief
zijn ongeveer
hetzelfde maar de
focus kan
verschillen.

Een initiatief is
een reis met een
duidelijke
bestemming maar
heeft geen vooraf
bepaalde route.

Lessen uit de praktijk (2)

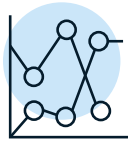
DE CONTEXT KENNEN IS CRUCIAAL

5

Focus op de meest baanbrekende innovaties. Selecteer koplopers in de industrie om leiding te nemen.

6

Breng de belangrijkste drijfveren en randvoorwaarden voor een succesvolle implementatie in kaart.

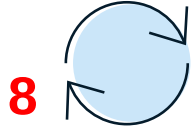
7

Identificeer de relevante actoren en beoordeel hun bereidheid tot samenwerking vanaf de start.

Lessen uit de praktijk (3)

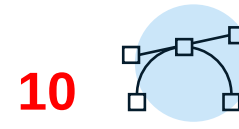
SUCCESSVOLLE IMPLEMENTATIE

De kosten en baten van een initiatief moeten evenredig verdeeld worden onder de netwerkpartners.

Een transparante taakverdeling tussen netwerkpartners is cruciaal

Transitie-makelaars kunnen het initiatief versnellen

Competenties van transitiemakelaars

- Is ondernemend, durft comfortzone te verlaten, is volhardend, ongeduldig, en bereid om achter mensen aan te zitten.
- Kan anderen enthousiasmeren en inspireren samen te werken.
- Denkt en handelt vanuit systeemperspectief, maar is tegelijkertijd pragmatisch.
- Kan de ideeën achter de transitie uitleggen, vertaalt die ideeën naar duidelijke acties voor de deelnemers aan de transitie en komt niet bedreigend over.
- Handelt in het collectieve belang en staat boven de partijen.
- Heeft veel kennis over de specifieke transitie, de benodigde innovaties, de zakelijke omgeving en de politieke cultuur.
- Kan deuren openen op verschillende beleidsniveaus en daarmee de overheid stimuleren te werken aan het wegnemen van belemmeringen en het creëren van de juiste voorwaarden.

Our current production and consumption patterns are not sustainable. We need to move away from today's linear economy and transition to a circular economy. But how?

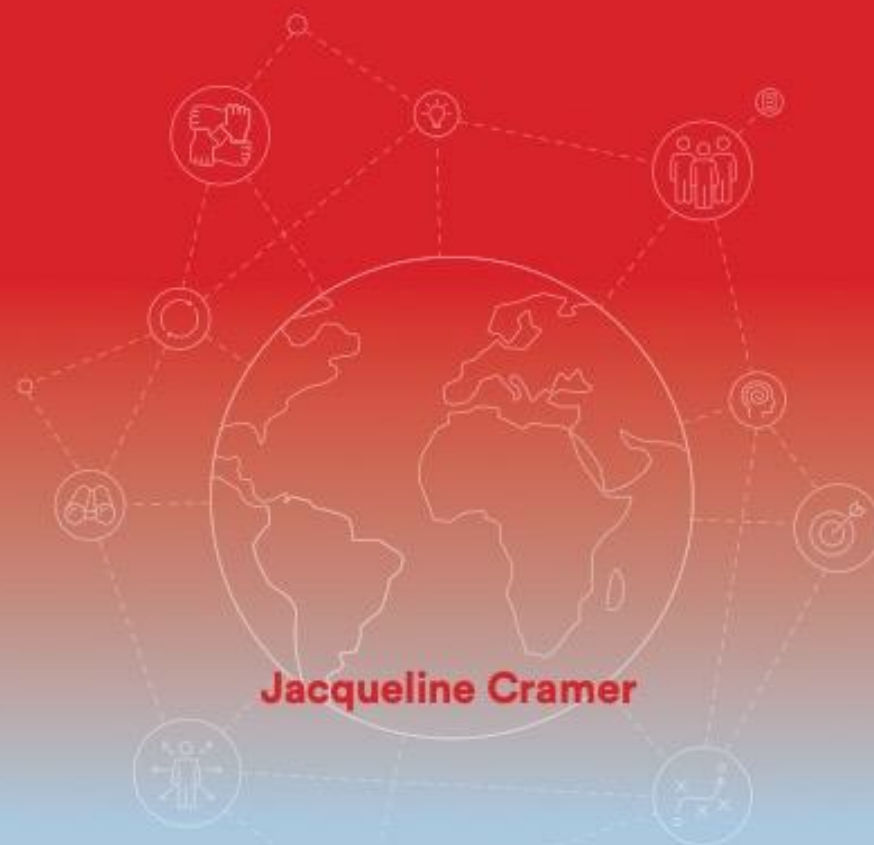
This book provides answers on how to govern the transition to a circular economy in different socio-cultural and political contexts. It's meant to help the global changemakers who are building our circular future. Author Jacqueline Cramer spoke with 20 representatives of circular hotspots worldwide, thoroughly analysed their different contexts and extracted 10 key takeaways. Everyone working on circular initiatives can use these and adapt them to their own socio-cultural and political contexts.

This book is a publication of the Amsterdam Economic Board in cooperation with the private-public platform Holland Circular Hotspot. It is a sequel to Cramer's earlier book, *How Network Governance Powers the Circular Economy, Ten Guiding Principles for Building a Circular Economy, Based on Dutch Experiences*.

Author professor Jacqueline Cramer is a member of the Amsterdam Economic Board, where she is actively engaged in circular economy initiatives. She is also chair of the supervisory board of Holland Circular Hotspot and holds several other managerial positions. From 2007 to 2010, she was the Dutch Minister of Housing, Spatial Planning and the Environment.

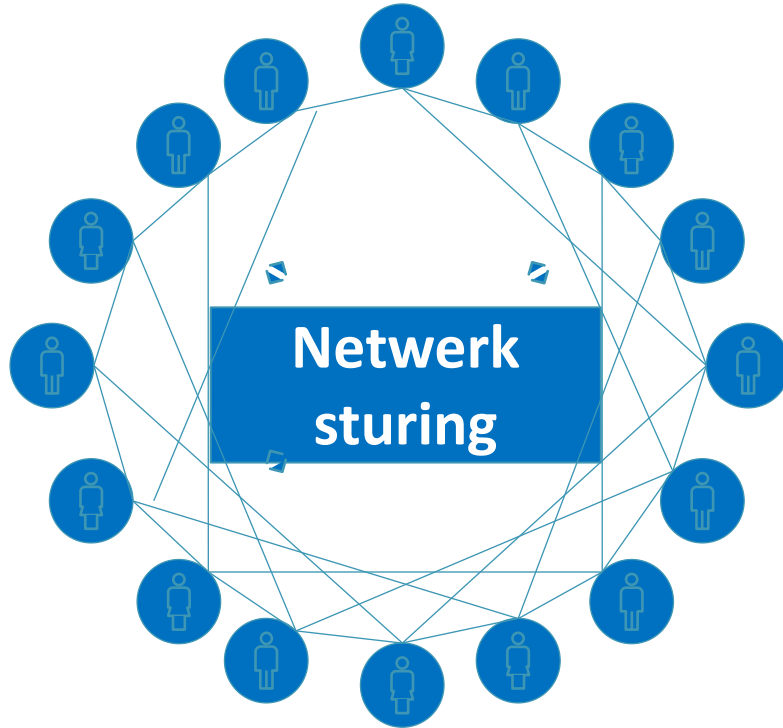
Building a Circular Future

Ten Takeaways for Global Changemakers

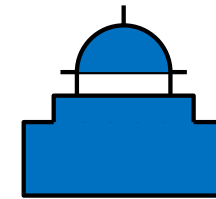
Sturing richting circulaire economie in verschillende nationale contexten

Stimuli voor
sturing

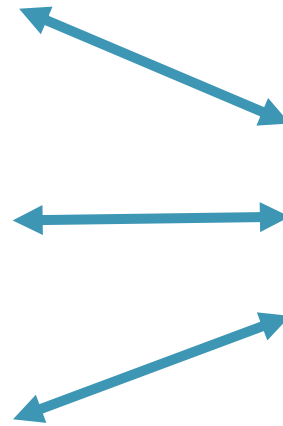
Ontvankelijkheid voor
netwerk- sturing
(hoog/ medium/laag)

Betrokkenheid van actoren,
i.h.b. de industrie
(hoog/medium/laag)

Overheidssturing

Leiderschap van de overheid
(sterk of beperkt)

Dank voor uw aandacht

